



Toelichting Investeringsradar

Wat is de Investeringsradar?

De Investeringsradar is een door het CBS ontwikkeld instrument om de ontwikkelingen van de bedrijfsinvesteringen mee te analyseren en in context te plaatsen. Aan de hand van zes na econometrisch onderzoek geselecteerde indicatoren kan gevolgd worden of de omstandigheden zich gunstig of ongunstig ontwikkeld hebben voor de Nederlandse investeringen.

Voor de bedrijfsinvesteringen is het enerzijds van belang hoe aantrekkelijk en noodzakelijk het is om te investeren gezien de situatie op de afzetmarkten en anderzijds in hoeverre financieringsmiddelen beschikbaar zijn. In de ontwikkelfase is de samenhang met de bedrijfsinvesteringen uitgebreid getest. Door de verscheidenheid aan indicatoren biedt de radar de mogelijkheid om de achtergronden van de ontwikkeling van de investeringen te analyseren.

De Investeringsradar beschrijft niet een bepaalde verslagperiode, maar het beeld over de investeringsomstandigheden dat op een bepaald moment bestond. Eventuele bijstellingen in een onderliggende indicator leiden dan ook niet tot een bijstelling van het investeringsbeeld op een bepaald moment (de foto is al genomen), maar wel tot een ander investeringsbeeld op een later moment.

Samenhang tussen indicatoren en investeringen

De zes geselecteerde indicatoren zijn:

- De interbancaire 12-maandsrente in de eurozone (EURIBOR);
- De jaar-op-jaarmutatie van de aandelenkoersen op de Amsterdamse effectenbeurs;
- De jaar-op-jaarmutatie van het werkdaggecorrigeerde volume van de Nederlandse goederenexport;
- Het Nederlandse consumentenvertrouwen;
- De bezettingsgraad van de Nederlandse industrie;
- Het oordeel van de Nederlandse ondernemers in de industrie over hun orderpositie.

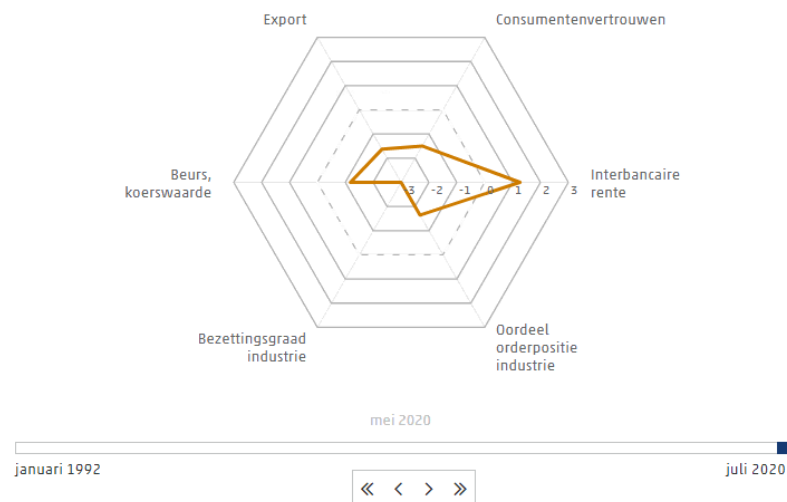
Het consumentenvertrouwen, de bezettingsgraad, de groei van het exportvolume en het oordeel van de Nederlandse ondernemers in de industrie over hun orderpositie geven een beeld van de situatie op de afzetmarkten. De ontwikkelingen op de beurs en de ontwikkeling van de interbancaire rente schetsen een beeld van de situatie op de financiële markten.

De genoemde zes indicatoren zijn enerzijds gekozen omdat zij samen een beeld geven van zowel de situatie op de financiële markten als die op de afzetmarkten, en anderzijds omdat zij een sterke samenhang vertonen met de ontwikkeling van het volume van de bedrijfsinvesteringen.

Figuur 1: De Investeringsradar van mei 2020

mei 2020

?  Bron: CBS



De werking en de interpretatie van de Investeringsradar

In de Investeringsradar worden de geselecteerde indicatoren gepresenteerd in een zeshoekig diagram, waarin elke indicator in een hoek te vinden is (figuur 1). Voor elke indicator wordt een genormaliseerde waarde berekend, die bepaalt hoe ver van de nullijn de indicator uitkomt. De nullijn geeft voor iedere indicator de gemiddelde waarde over de periode vanaf januari 1992 weer.

Een genormaliseerde waarde groter dan nul betekent dat deze indicator een gunstiger waarde dan gemiddeld heeft. Als de waarde kleiner dan nul is, heeft de indicator een minder gunstige waarde dan gemiddeld. In de radar is de nullijn geaccentueerd met een stippellijn. Zo wordt zichtbaar welke van de indicatoren een gunstig beeld vertonen, en welke een ongunstig beeld. Met behulp van een tijdbalk die vanaf januari 1992 tot het heden loopt, kunnen ook eerdere maanden geselecteerd worden. Zo kan worden afgelezen of de omstandigheden voor de Nederlandse investeringen gunstiger of minder gunstig zijn geworden, en welke factoren daar vooral aan hebben bijgedragen.

In figuur 1 is de Investeringsradar van mei 2020 opgenomen. Alle genormaliseerde waarden met uitzondering van die van de interbancaire rente waren kleiner dan nul. Dit geeft een indicatie dat de omstandigheden voor de Nederlandse investeringen in mei 2020 buitengewoon ongunstig waren. Bij gunstige omstandigheden zou het merendeel van de indicatoren zich buiten de nullijn bevinden. Met behulp van de tijdbalk kan bekeken worden of de omstandigheden verbeterd of verslechterd zijn ten opzichte van een maand eerder.

Figuur 2: De Investeringsradar van november 2017

november 2017

?  Bron: CBS



Figuur 2 laat de Investeringsradar van november 2017 zien. De omstandigheden waren destijds duidelijk veel gunstiger dan in mei 2020. Alle indicatoren bevonden zich buiten de nullijn en waren dus gunstiger dan gemiddeld.

Overigens is het van belang om te vermelden dat de waarden van de indicatoren in de radar niet dezelfde verslagperiode betreffen. Eens per maand wordt de Investeringsradar gepubliceerd. Bij publicatie worden de meest actuele beschikbare cijfers gepresenteerd, er wordt gekeken naar het beeld dat er op dat moment is.

In een tooltip is de verslagperiode van de onderliggende indicator aangegeven. Overigens wordt in deze tooltip ook aangegeven of de betreffende indicator een

verbetering of een verslechtering laat zien ten opzichte van de voorgaande maand.

De berekening van de genormaliseerde waarden in de radar

Om de genormaliseerde waarde in de Investeringsradar te berekenen, wordt eerst het meerjarengemiddelde van de originele waarde afgetrokken. Vervolgens wordt het verschil gedeeld door de standaarddeviatie.

In formulevorm:

Genormaliseerde waarde = (Originele waarde – meerjarengemiddelde) / (standaarddeviatie).

Het meerjarengemiddelde betreft het gemiddelde vanaf januari 1992. Dit geldt ook voor de standaarddeviatie. Oude genormaliseerde waarden worden vastgehouden.

Methodologie

De Investeringsradar is één van de varianten van de economische radars die het CBS publiceert. De Exportradar en Consumptieradar zijn de andere varianten. Deze radars zijn gebaseerd op het methodologisch onderzoek naar economische radars, dat beschikbaar is in een [Engelstalige discussiepaper](#).